

אגרות הרי"ף

מיוחד לרגל המצב בארץ הקודש
אגרות מיוחדות לחיזוק הלכות יסודות תורה ואמונה, שנכתבו בעת מלחמה בימי צרה ומצוק המתרגשים על יושבי ארץ הקודש • ערב חג מתן תורה תשפ"א

אגרת א'

יום ב' בסיון

וימים טובים, ובימים הנוראים שבהם משפיע הקב"ה בקרבנו אור עליון ושפע קדוש, וההשפעה הזו גדולה ונשגבה עד למאד, שבזכותה נזכה להתעוררות והתקרבות להקב"ה.

וזה מה שמרמז, "והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום וגו'" והנה מובא במדרש רבה (שם): רבי שמעון בן לקיש פתר קריא בגלויות, ורמז כאן את כל הגלויות שבהם נמצאים בני ישראל במצב תהו ובהו וחשך, ועל זה אמר ויאמר אלהים יהי אור, שבתוך חשכת הגלות מאיר הקב"ה בקרבנו בשבתות ובימים טובים באור השופע מלמעלה.

ועל זה דרש רבי שמעון בר יוחאי, שמחה לאיש במענה פיו והוא הקב"ה, שאומר יהי אור, וזה דבר בעתו מה טוב, הוא האור הגדול הנשפע עלינו בעתות מזמנים לטובה, הלא הם מועדים לשמחה שבתות וימים מקדשים. ועל זה נאמר וירא אלהים את האור כי טוב, כי באמצעות האורות הללו מתעורר ניצוץ אור בקרב ישראל, שיוכלו להתחזק ולהתקיים גם בזמני החשך.

והנה עם ישראל עובר תקופה מהמרכבות ביותר אשר עבר בזמנים האלו. מצד אחד הקב"ה השפיע כביכול גדולה, כח, עשר, קדמה, אך הכל למראית עין. ברגע אחד מבינים שהכל

"בפרע פרעות בישראל..."

הנה נאמר (בראשית א ב ד): "והארץ היתה תהו ובהו וחשך על פני תהום" וגו', ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור, "וירא אלהים את האור כי טוב" וגו'.

ומובא במדרש רבה (ג) רבי שמעון בר יוחאי פתח (משלי טו כג) "שמחה לאיש במענה פיו ודבר בעתו מה טוב" שמחה לאיש, זה הקב"ה וכו'. במענה פיו, ויאמר אלהים יהי אור. ודבר בעתו מה טוב, וירא אלהים את האור כי טוב. ודברים קדושים אלו צריכים באור.

והנה אפשר לבאר על פי רבותינו הקדושים זצוק"ל, לפרש הכוונה בזה על פי מה שמובא במדרש רבה (ב א):

"והארץ היתה תהו ובהו" רבי ברכיה פתח (משלי כ יא): "גם במעלליו יתנכר נער" והכוונה בזה, שהקב"ה כבר צפה מתחלת הבריאה והפיר במעלליו בני איש, שעתיד העולם להיות במצב של תהו ובהו וחשך על פני תהום. ועם כל זה ירחם השם על עמו, ויאמר יהי אור. וכמו שיהיה בעת הגאולה, שיאיר השם אור גדול בהיר בשחקים ואשרי מי שיזכה לזה.

והנה אף עכשו שעדין שורה בעולם תהו ובהו וחשך, גם כן מאיר הקב"ה בקרבנו אורות גדולים והם מאירים במועדים, בשבתות

רק אחיזת עינים, ואין חכמה ואין עצה ליד השם, וברגע אחד מגפה עוצרת את העולם ואלפים מקפחים את חייהם.

וממש הגענו בימים מסימים בתחלת המגפה לדבקות ולביאת המשיח, אך היצר הרע היה בעוכרנו והלכנו אחרי לבנו, "כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה". ומתמימות ודבקות עצומה וקבלת על מלכות שמים, לאט לאט המחלקת והשנאה והלשון הרע והתאוה, החלישה והחלישה עד שחשבנו שחכמתנו גרמה ונצחנו את המגפה והכל בא על מקומו בשלום.

וכך שוב חזרנו לעון הגדול שהחריב את בית שני, שנאת חנם וארור מכה רעהו בסתר. ולא עברו הימים וביום המקדש לעם ישראל, יום שהאיר לנו האור הגדול, אור הזהר הקדוש, נפלה עטרת ראשנו ונקטפו מאתנו העלית והבני עליה של עם ישראל. רבי שמעון בר יוחאי בחר מן שמיא נשמה נשמה, כמלקט שושנים.

כל אחד מהקדושים הוא בגדר "אחת היא יונתי תמתי, אחת היא לאמה ברה היא לילדתה" והאזרה הקשה שהזרנו ביום ל"ג בעמר, היתה צריכה לעורר את כלל עם ישראל לתשובה עמקה. יום ל"ג בעמר הוא יום מתן תורה של תורה שבכל-פה.

והנה עבר חלף גם זה, ועכשו עומדים בשבר גדול ועמק. השבר והסכנה הרבה יותר עמקים ממה שחושבים. במחשבה פשוטה כל השפיכות דמים וכל הצער שעובר על עם ישראל זה מעשה שטן, לשדד את המערכות ולהכניס את העולם למקום רגיש ומסכן, כי ארץ הקדש היא טבורו של עולם, וכל מה שקורה בארץ הקדש הוא סימן למה שעתידי לקרות מהר בעולם.

כל דבר שעובר בארץ הקדש, הוא הקדמה למה שעומד לקרות בעולם. וחסר הבטחון וחסר השקט מסמנים שבשמים יש חסר שקט, ומלאכים ידדון, ומחלקת בין שבעים המלאכים של אומות העולם מתרגשת ובאה. ועלינו לינק ולקחת מהאור של השבתות והמועדים ולהשפיע מהם לימות החול ולמתק את הדינים.

הדור הזה נקרא דור התהום, וכאשר מתחילים לפל בכל עגון בחיים, בדור הזה בתהום, אין לו מעצור ומתדרדרים והולכים. חביבים כל אחד מאתנו לעצור ולהכין את עצמנו הכנה נכונה, בישוב הדעת לשבת

קדש, שהוא בתוך שלשת ימי ההגבלה ולקבל מההשפעה של חג שבועות וממתן תורה, שכל שנה ושנה נתן כפעם הראשונה שנתן בהר סיני.

ולכן בברכת התורה מברכים נותן התורה, משום שכל שנה מקבלים את התורה ורק ההשפעה של השבתות והמועדים יכולים למתק את הדינים ולעצור את ההתדרדרות לתהום.

חביב אדם שנברא בצלם, אל לנו להכנס לדברים שגבוהים וגדולים מהבנתנו ומבינתנו, במפלא ממך אל תדרוש. עלינו לעצור את הרגשות, את המחשבות ולהתרכז במתן תורה ולקבל טוב מטוב לטוב, ולהשפיע פקדת רחמים ושלום על העולם. משום שהמקום שהעולם נכנס בו הוא דבר קשה, של דבר גורר דבר ובעיה רודפת בעיה, וכמה שנתרחק ולא נחיה את המצב, וכל הקשר שלנו למצב הקיים יהיה תפלה וחסד ופחות דבור ופחות התענינות, אנו מצילים את הכלל והפרט מחבלי משיח שאנו נמצאים בהם בשבוע שכן דוד בא.

ולכן את האור של השבתות וחגים נשמר ונקיים, ולא נכנס למתן תורה כחתן שלא הכין עצמו לחתנתו, אלא באימה וביראה ובדבקות.

והנה מצאנו במתן תורה, "וכל העם ראים את הקולות ואת הלפידים ואת קול השפר ואת ההר עשן וירא העם ויגעו ויעמדו מרחק" ופרוש הדברים, שחלק מעם ישראל שהיה במתן תורה, שהאזינו ושמעו את הקולות והתרגשו מהקולות, זה גרם להם להתרחק ממתן תורה ולהתרחק מ"משה ידבר והאלהים יענו בקול". אותם אנשים דעתם היתה על המצב, הרעש המשנה ובזה הפסידו את מתן תורה, כבר עמדו מרחוק.

אנחנו מחיבים להיות מרכזים במתן תורה ולא בקולות ובברקים, ולינק מהשבתות והימים טובים וביותר מחג שבועות שהוא הנשואים של עם ישראל עם הקב"ה, אחרי הארוסין בחג הפסח ואחרי שעברנו את ימי הספידה, שהם ימים שהם כ"מי סוטה" שבזקים כל יהודי את נאמנותו לבורא יתברך.

ולכן עם כל הרעש והצער והכאב, אנחנו עם שעבר גלויות ונסיונות קשים, ועמדנו בכל ההתמודדויות בלי צבא, בלי שום כלי מלחמה, רק עם תורתנו הקדושה ושרדנו את כל ההיסטוריה, מה ששום עם לא שרד, רק עם הנשק של התורה והמצוות והאמונה בהקב"ה.

אלו, "ותחזינה עינינו בשובך לציון ברחמים" ולדבוק חזק מאוד בספר דברים, כי זה הספר של הצואה של משה רבינו לאחרית הימים, והוא הכח להנצל מחבלי משיח.

החוחם בצער ובדמעות על שבר בת עמי, על העבר ועל הדאגה מהעתיד, יאשיהו יוסף.

אגרת ב'

בני מלכים נמצאים שפלים ביד אויביהם, מתעורר רחמיו ונכבש מדת הדין, עכ"ד.

הנה מדברי קדשו של רבנו האור החיים הקדוש, וכן מדברי הרמב"ן משמע, שכל הרחמים והחסדים שעמדו אתנו בכל הדורות, היו מכח הצער של הגלות שעם ישראל נמצאים בהם.

וזה העת והזמן לזכר ולהזכיר את דברי אבינו הזקן יעקב אבינו, שהוריש לנו ירשה איך לנהג בגלות. שישינם זמנים קשים שבני הדרום הם יושבי ארץ הקדש בצער, וזה הזמן של בני הגלות לעורר רחמים וחסדים ולהתפלל ולהצטער.

וכל אחד ישתדל לעזר בממון לכל יהודי שנגרר בארץ הקדש, עזרה לעמד לימין אחינו במסירות נפש, כי אנשים אחים אנחנו והא בהא תליה.

ובני הגלות ערבים על בני הדרום, הם בני ארץ הקדש. ואוי לו ליהודי שמסתיר עינו מהצער של כלל יושבי ארץ הקדש, "עמו אנכי בצרה אחלצהו ואכבדהו" והערבות הזו החלה אצל יעקב אבינו, שחלק את בניו לשנים לפני פגישתו עם עשו.

ולכן "איש את רעהו יעזרו ולאחיו יאמר חזק" חזק בממון, חזק בדבור, חזק במעשים, וכך נצח יעקב אבינו את עשו והישועה היתה ישועת עולמים אם כך נוהגים.

המצפה לישועה והבוכה מעמק הלב על אחינו בני הדרום יושבי ארץ הקדש, יאשיהו יוסף.

נקבל על עצמנו בשלשית ימי ההגבלה האלו, להיות מרכזים בקבלת התורה, באהבת ישראל, במשפט הרוחני של חג השבועות. ולדעת שאנו נמצאים בתוך חבלי משיח ורק מי שיאחז חזק באמונה התמימה, יזכה לראות בנחמת ציון.

ועלינו לדעת שכל עוד בית המקדש חרב ולהקב"ה אין בית בתחתונים, אין רגיעה בעולם ולא תהיה רגיעה. התפלה צריכה להיות יותר חזקה בימים

ויאמר אם יבוא עשו אל המחנה האחת והכהו והיה המחנה הנשאר לפליטה" (בראשית לב ט)

הנה יושבי חוץ לארץ צריכים לדעת, שיש לנו ערבות חזקה שזורה וקשורה מאבינו הזקן יעקב אבינו, שבנה את כל הדרך לדורי דורות, לאורך כל הגלויות איך להתנהג.

והנה מובא במדרש רבה (עו א): אל המחנה האחד והכהו, אלו אחינו שבדרום. והיה המחנה הנשאר לפליטה, אלו אחינו שבגלות.

והנה דברי המדרש לא מובנים, משום שאם רוצים להגיד דבר והפוכו, היה צריך לומר המחנה האחד והכהו זה דרום, והיה המחנה הנשאר לפליטה זה צפון, מדוע אמר אלו אחינו שבגלות.

אלא בארו רבותינו הקדושים זצוק"ל, על פי דברי הרמב"ן (דברים כח מב): כי כל התוכחות שנאמרו לישראל וכו' כלן לא נאמרו אלא עד שגלו ישראל מארצם. אבל אחרי היותנו בגלות בארצות אויבנו, לא נתקללו מעשי ידינו, אלא אנו בארצות כשאר העמים יושבי הארץ ההיא, וגם בטוב מהם כי רחמיו יתברך עלינו. כי ישיבתנו בגלות היא הבטחה שאמר לנו (ויקרא כו מד) "ואף גם זאת בהיותם בארץ איביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלתם להפר בריתי אתם כי אני יהוה אלהיהם" עכ"ד.

וכך אומר רבנו האור החיים הקדוש זצוק"ל, בטעם שהגלה הקב"ה את ישראל מארצם, דאלמלא היה מענישם במקומם בארץ ישראל, אז היה מכלה אותם מן הדין. אבל על ידי הגלות, שעם עליון

אגרת ג'

בעולם, אבל זה טעות מיסודה, כי על פי רב הכח של שרו של עשו, הס"מ, הוא השולט בעולם. וגם אם בזמנים מסוימים נראה הפוך, זה רק טעות של

חזק א:

עם ישראל צריכים לדעת יסוד גדול, אפלו שיש זמנים שחושבים שהכח של עם ישראל גדול וחזק

היצר הרע שמשמא את עיני העולם.

והנה מובא בספר בראשית (כו א): "ויקרא את עשו בנו הגדול ודיקו בעלי התוספות על הלשון בנו הגדול, וכי למה קרא לו בנו הגדול, ופרשו ואמרו לפי שהעולם הוא בידו, על כן נקרא בנו הגדול.

וצריך להבין, הרי דבר זה לא בכל הזמנים. דהנה מצאנו זמנים שממלכות אחרות שלטו בעולם, ועוד ראינו ומצאנו זמנים שגם יהודים היו מנהיגים של מדינות בהיסטוריה של העולם. אם כן, איך התורה שהיא אמת וכל מילה וכל תג הוא מדקדק, קוראת לבנו של עשו, בנו הגדול, שהוא הגדול בעולם.

אלא אפשר לבאר על פי דברי רבותינו הקדושים זצוק"ל, הובא ברש"י (סכה כט) כי שרו של עשו הוא הס"מ, ובעונותינו הרבים ברוב הזמנים שולט הס"מ ברוב אנשי העולם. והנה משום שברב הזמנים הס"מ שולט בעולם, לכן נקרא על פי רב הזמנים.

וזהו יסוד שעם ישראל צריך לחדד בדעתנו, לאו דוקא בזמנים של צרה ומלחמה, אלא בכל זמן שיהיה גלוי וברור וידוע שמעשו, שרו הס"מ שולט בעולם והוא שמשדד מערכות העולם, ועל פי רב כל הרע והקשי הבא על העולם הוא משרו של עשו, שכל פעם מתלבש בצורה אחרת ובמלבוש אחר.

וכאשר יודעים זאת ויודעים לחשב בצורה נכונה, שכל שנוי או תמורה שלא על פי תורתנו הקדושה, הוא התלבשות של שרו של עשו הס"מ לשנות ולדרדר את העולם, אז האדם יכול לחמק ולהנצל מלפל ברשת של שרו של עשו, ולדעת רק דברים ודרך שאבותינו ורבותינו הקדושים קדשו והלכו בהם, הם דרך האמת וכל חדש אסור מן התורה.

כי בכל חדש הס"מ מצא משכן, איך להכנס ולהכניס את גיסותיו, להחריב את כרם ישראל. וגם בזמנים שנגאה שיד ישראל שולטת, צריך לחשש ולהזהר. כי לאורך הדורות התגלה שכל הדברים שנגאו בטוחים וחזקים ונאמנים, נפלו והשאירו חללים רבים בעם ישראל, בנפש ובגוף ובנשמה.

עלינו לחדד רגע רגע, "לא בגבורת הסוס יחפץ" ואין לנו על מי להשען, אלא על אבינו שבשמים. וכל התמורות העוברות על העולם בשנים האחרונות, הם עצת היצר וכח הס"מ לפגע ולהכנס במסרת ישראל ובדרך האבות הקדושים.

מסופר על מור זקני זצוק"ל (רבנו ישראל אבוחצירא

זצוק"ל) כאשר הגיע למרוקו חנוך חדש עם קדמה, עמד בתוקף לסגר את כל הבתי מדרש, וששום בית מדרש של ילדים או נערים יקחו חלק בזה. ומאותו היום התחיל לאסוף את כלם לעזב את מרוקו, והוא הקדים לנסע לארץ הקדש ועמד וצעק, שברגע שנותנים לס"מ דריסת רגל אפלו הקטנה ביותר בעבודת השם, זה התחלת הגלות והיסורים והחרבן.

וכך מצאנו אצל יעקב אבינו כשפגש את פרעה, בקש ממנו פרעה לגור לארץ מצרים ליד הארמון. יעקב אבינו לא הסכים ובקש מקום רחוק, להיות לבד בארץ גשן עם משפחתו. כי פתח לס"מ, הוא פתח לחרבן. ומעשו הס"מ שולט על העולם עד ביאת משיח צדקנו. ובכל דור ודור בצורה אחרת, פעם בדרך מלחמה ופעם בדרך שלום, וזה גם לכלל וגם לפרט.

ולכן אחרי כל הגלויות שעם ישראל עבר וכל נביאי השקר וכל משיחי השקר, כל דבר שמחשיד אפלו מעט שזה שרו של עשו, חייב להזהר ולהשמר ולהתרחק רחוק גדול. וגם אם האדם יחשב לא מתקדם ולא מצלח, מוטב להיות לא מתקדם ולא מצלח, מלהכנס להיות תחת חפתו של הס"מ.

וכבר מצאנו בגרוש ספרד, כל החכמים שחשבו שהם משכילים ומבינים ויתנו לס"מ להכנס אבל הם ישלטו והם ידריכו, נמחה זכרם מעם ישראל. וכל אותם תמימי דרך שנסארו נאמנים למסרת יעקב סבא, ולא שנו שמם לשונם ומלבושם, אף על פי שעברו פרעות ויסורים ויש שמסרו את נפשם על קדוש השם, זכרם נשאר חי וקים והם היו שארית הפליטה בכל הדורות שאחזו את היהדות הטהורה.

אנו נמצאים בגלות מסכנת מאוד, מצד אחד לא היה זמן מימי דוד ושלמה שיד ישראל היתה בגבורה פתימים האלו, אבל כל מי שחד עין ולומד ועמל בספרי רבותינו הקדושים, מבין שזו תקופה מהתקופות הקשות בעם ישראל. השטחיות וכניסה של הס"מ לחיינו קשה ביותר, וכל יום בעוונות נפרץ עוד גדר.

כשעשו בקש מיעקב אבינו אחרי שהשלימו נלך יחד, יעקב אבינו בקש בתוקף לא, אתה עשו תתקדם ואני אבוא אחריו. והיום בעוונות כל יום שעובר, אנחנו הולכים יותר ויותר עם עשו ושרו הס"מ.

אנשים שואלים על מה ולמה כל היסורים והצרות

הבאות על העולם בשנים האחרונות, אבל רק שואלים ולא מחפשים תשובה אמיתית, מחפשים רק איך להחזיר את השקט והנוחות לחיים. זו לא הדרך להחזיר את החיים למסלולם הנכון, זו מציאות להרדים את החרבן ולתת לס"מ עוד מקום בתוך נחלת יעקב.

חלק ב:

הדרך האמתית להכין את עצמנו לגאלה או להמשך הגלות, בשמירה על גחלת עם ישראל, לסגור את כל החרים והסדקים ולא לתת שום פתח לס"מ להכנס, ולשים מול עינינו רגע רגע שאין לנו על מי להשען אלא על אבינו שבשמים. שום חקות הגוים, להזהר מהתבוללות בתוך עם ישראל.

ועל כל יהודי ירא השם לדבוק בתורה הקדושה בתמימות, להזהר מהרוח הנושבת בתוך עם ישראל שנלמדה מחקות הגוים, מעצת הס"מ ולדעת איך לקרב כל יהודי לדרך האמת. אם בתורה, אם ביראת שמים, אם בעשית חסד והשתדלות למען עם ישראל בכל דרך אפשרית.

אברך או עובד השם שמרגיש שיש לו זמן פנוי, ימסור את נפשו בצרכי צבור. עוד בית מדרש, עוד ארגון של חסד, עוד הוצאת ספרים, עוד זכוי הרבים, עוד עשית חסד בכל דרך אפשרית.

שנים נלחמנו בקהלה הקדושה שכלם ישבו וילמדו,

אבל עת צרה היא ליעקב והס"מ נכנס בצורות שונות ומשנות לתוך קודש הקדשים, ואחרי כל המארעות של השנים האחרונות, מחיב כל אדם שהקב"ה זכה אותו בכח מסים, לכבד את השם מהונך, מהכח שהקב"ה נתן לו.

מי בקרוב, מי בעשיה קדושה, לטהר את הקדשים ולהגיע לכל הפחים של השמן שטמאו היונים, לחתם אותם בחותמת כהן גדול ולדחק את רגלי הס"מ בדרך השם טהורה.

ונקבל עלינו בימים אלו, ימי מתן תורה, מי להשם אלי. ללכת בכל דרך עם הפנסים שמקבלים בקהלה הקדושה "שובה ישראל" לכל מקום חשוך ולהאיר אותו. אורה זו תורה, אור המנוחה, זכה וברה. ומלאה הארץ דעה את השם, המלחמה של האמונה החלה לפני שנים, וברבות הימים ובצוק העתים זה הזמן לצאת ולדרש ולבקש את מבקשי השם, ולהדליק את הניצוץ הכבוי באלפים ורבבות בעם ישראל, שהם בגדר של תינוקות שגשבו.

הרעידה שרועד העולם בשנים האחרונות, מחיבים כל ירא השם לקחת חלק במלחמת הקדש. והימים האלו יכתבו ויזכרו בספרי דברי הימים.

הימים הם עת צרה ליעקב וממנה יושע.

החותם בדמע,

יאשיהו יוסף.

אגרת ד'

בהמתם בשדות אחרים. ורועי אברם מוכיחים אותם על הגזל והם אומרים, נתנה הארץ לאברם ולו אין יורש, ולוט בן אחיו יורשו ואין זה גזל. והתורה אומרת, והכנעני והפרזי אז ישב בארץ, ועדין לא זכה בה אברהם אבינו.

והנה קשה, מדוע אברהם אבינו רב ונפרד מלוט, שישלים לו בכסף את מה שרועיו לוקחים משדות זרים. מדוע להגיע לפרוד קשה ולנתק, שידרדר את לוט עד סדום ועמרה.

אלא רבותינו הקדושים צוק"ל בארו, שהבעיה של לוט היתה יותר עמקה, היא לא היתה בעיה של כסף או של רועי צאן.

לוט אחז שכבוש ארץ ישראל החל, ומכח אברהם אבינו היכן שהם הולכים זה שיך להם, ולכן מתר להם לקחת את הכל ולהשתמש בהכל, כי הכל שיך בהבטחה לאברהם אבינו.

על כל יהודי לדעת, שעם ישראל עדין בגלות והשכינה מצטערת צער גדול. וכל מה שרואים שהיום נראה שיד ישראל גברה ו"איש תחת גפנו ותחת תאנתו", אך זו לא הגאלה המיחלת אשר התפללנו עליה דורי דורות, "ולירושלים עירך ברחמים תשוב", "ותחזינה עינינו בשוּבך לציון ברחמים" זו גאלה של בשר ודם.

ואף על כניסת עם ישראל לארץ ישראל על ידי יהושוע בן-נון הצטער משה רבנו, כי ידע שגאלה שאינה מאתו יתברך או על ידי עבדיו הנביאים כמשה ודוד המלך, היא ישועה זמנית, מלאה בנסיגות ובקשיים.

והנה על פי דברים קדושים אלו יובן, "ויהי ריב בין רעי מקנה אברם ובין רעי מקנה לוט והכנעני והפרזי אז ישב בארץ" (בראשית י"ג ז) ורש"י שם פרש, לפי שהיו רועיו של לוט רשעים, ומרעים

הגאולה, ועדין לא נבנה בית המקדש, ועדין ביתו של הקב"ה חרב. וכל נגיעה בתורה הקדושה או באמונה מערערת מיד את כל הבסיס של הישיבה של ארץ ישראל.

וככל שמגדילים את התורה ואת המצוות ומביאים את העולם לגדר ש"הקל קול יעקב" נצלים מ"הידיים ידי עשו". וכל אשר קורה הוא מזילות התורה ופריקת על מלכות שמים ופגיעה בקדשי ישראל, וכמה שנגלחם לחזק ולהתחזק ביסודות הדת ובלהאיר על הארץ ועל הדרים, נמתק את הדינים ונקרב את הגאולה השלמה.

"השם גבולך שלום חלב חטים ישיבעך",

ע"ה יאשיהו יוסף.

ואברהם אבינו שהיה ירא שמים בתכלית, ידע שכל עוד לא קבל את ארץ ישראל מהקב"ה, הוא רק אורח בה וצריך להתנהג מנהג אורח, ולא כדרך שלוט מתנהג. ולכן הבין שההתנהגות של לוט מסכנת לקיום של עם ישראל, כי כל עוד לא קבל את הארץ מהקב"ה הוא אורח בה, וכל מעשיו צריכים להיות מדודים ומחשבים מאוד, כי כל מעשה לא משלם גורר חרון אף קשה מהשמים.

ולכן רק אחרי שלוט הלך לדרפו, זכה אברהם אבינו שוב לגלוי השכינה. כי מעשיו של לוט הרחיקו מאברהם את הנבואה.

ועלינו בדור יתום זה לדעת, שהקב"ה נוהג עמנו בחן, בחסד וברחמים מרבים. אבל עדין לא באה

אגרת ה'

מדאורייתא, אלא רק מדרבנן, ורק בעת צרה מצוה מן התורה להתפלל ולזעק אל השם, ע"כ.

והנה אפשר לישב המחלקת בין הרמב"ם לרמב"ן, דבאמת גם הרמב"ם מודה שאין חיוב מן התורה להתפלל אלא בעת צרה, ומה שכתב שיש מצות עשה מן התורה להתפלל בכל יום, זה דוקא בזמן הזה לאחר חרבן בית המקדש, כדמובא בגמרא (סוטה מט): מיום שחרב בית המקדש בכל יום ויום מרבה קללתו משל חברו.

ונמצא שכל יום ויום הוא עת צרה, כי כל זמן שהיצר הרע בעולם, חשך וצלמות בעולם, ותמיד יושבים בפחד שאין אנו יודעים מה יילד יום, ועל כן יש חיוב מן התורה להתפלל בכל יום.

ולפי זה יתכן לומר כי לעתיד לבוא, בעת שיזרח כאור בקר ונזכה לתשועת עולמים בביאת המשיח, וכבר יהיה סוף וקץ לכל צרותינו, אז לכלי עלמא לא תהיה התפלה חיוב מן התורה.

והנה תפלת שחרית וכן תפלת מנחה, שתקנו על ידי אברהם ויצחק והם כנגד בית ראשון ובית שני, ודאי ראו אבות העולם שבית ראשון ושני עתידים להחרב, וצרות רבות וקשות יבואו על עם ישראל, ולכן תקנו את תפלת שחרית ומנחה חובה, אבל תפלת ערבית אשר יעקב אבינו תקנה, שיעקב ראה את הבית השלישי שיהיה קץ לכל צרותינו ופדיון נפשנו, לכן תפלת ערבית רשות, כי התפלה הזאת ערבית היא כנגד בית שלישי, שבו יהיה תקון השלם.

חובה עלינו בימים טרופים אלו, ימים שהחשך מכסה פני ארץ, להקפיד יותר ויותר בתפלות ולדקדק בתפלה, ולא לדלג על שום חלק מהתפלה.

כי כל חלק בתפלה מראשית התפלה ועד אחרית התפלה, הכל שזור ובנוי דבר דבר על אפניו. וכל דלוג שמדלג האדם פוגם בבנין השלם של התפלה, ובלי תפלה הכל חסר מן הספר.

ומצאנו, "ויפגע במקום וילן שם כי בא השמש" (בראשית כח יא). והנה הגמרא (ברכות כו) יעקב תקן תפלת ערבית. שנאמר, "ויפגע במקום וילן שם" ואין פגיעה אלא תפלה. והגמרא (שם) מביאה מחלקת, תפלת ערבית רבן גמליאל אומר חובה, רבי יהושוע אומר רשות. אמר אביי, הלכה כדברי האומר חובה, ורבא אומר הלכה כדברי האומר רשות.

וכתב על זה הר"ף (י"ט) וקימא לן כרבא, שתפלת ערבית רשות. והאדנא נהגו עלמא לשויה חובה, עכ"ד.

וצריך להבין המחלוקות הקשות האלו על תפלת ערבית. הרי תפלת ערבית, בחיר האבות יעקב אבינו תקן, וכן מדוע האדנא, עכשו, נהגו לשויה חובה.

והנה בכדי להבין עמק הדברים, נראה להביא מחלקת הראשונים. דדעת הרמב"ם היא (הלכות תפלה ריש פא וסה מ מע ה) שיש מצות עשה מן התורה להתפלל בכל יום. ודעת הרמב"ן (בהשגות לסה מ) חולק על הרמב"ם וסובר שאין מצוה להתפלל

אבל האדנא, עכשו, שעדין אנו בגלות ובצער, ועדין לא זכינו לבגין בית המקדש, תפלת ערבית חובה, כי אנו עדין בצרה ועדין לא גבנה בית המקדש.

"קוה אל יהוה חזק ויאמץ לבך וקוה אל יהוה" חייבים בימים אלו להרבות בתפלה ולעורר ישגי עפר, ובלי תפלה אין ממש בדברים, והצלחה בלי תפלה כעץ בלי שרשים.

ובזמן הגלות המרה הזאת אשר כל האשר והטוב הוא מחזה עינים, אם מקפל את הטוב ואת הצער בגוף ובנפש, ונשוה אותו בכלליות ובפרטיות לימים כתקונם, מחרבן הבית נמצא שאנחנו מסתובבים סביב באותו מצב, רק בדורות האחרונים עם כל הכלים החדשים שמשפיעים על דעת האדם, וגורמים לו לחשב מה שרוצים שיחשב, ומאבדים לעולם את הצלילות הדעת ואת הדעת הישרה,

ומישרים את העקם ומעקמים את הישר, ו"איש הישר בעיניו יעשה".

והשכינה צועקת עד מתי אהיה למרמס, עד שמגדישים את הסאה וההר מתפוצץ וכך מרגיעים אותו, וממשיכים להאמין שהגענו לחלק ולנחלה, אך רחוקים אנו מדברי רבותינו על חזון הימים ובסך הכל נמצאים בתוך חבלי משיח קשים עם הכחשה עצמית, ו"כסוס שוטף במלחמה" בלי רגע מנוחה לנפש, לחשב על קדשי ישראל ועל האמת, ועל מה יעודנו בעולם.

נתפלל להקב"ה שתהא השעה הזאת שעת רחמים ועת רצון מלפניך, להתעורר התעוררות אמתית, ולהבין ולהשכיל ללמד וללמד לשמור ולעשות ולקיים.

ע"ה יאשיהו יוסף.

אגרת ו'

משפיעה עליהם, ומתעורר בהם ניצוץ של קדשה, בגדר "ואתה מחיה את כלם". כפי שמצאנו אצל המן "ויצא המן ביום ההוא שמח וטוב לב" (אסתר ה ט).

וקשה, איך אפשר לומר על זרע עמלק טוב, הרי אין טוב אלא תורה. שנאמר, "כי לקח טוב נתתי לכם תורתי אל תעזבו" וטוב זה תורה, וקשה איך על המן נאמר טוב.

אלא, ניצוץ מדברי אסתר המלכה שהיתה צדקת ובעלת מסירות נפש, השפיע עליו רגע אחד, ולכן על הרגע הזה נאמר טוב. וזה היה עמק דברי יוסף הצדיק, כי אם זכרתי אתך, אם יהיה לך שור המשקים רגע של זכירה, מהחזק והניצוץ הקדוש שנדלק בלבך עכשו פה אתי, כאשר ייטב לך, שיהיה לך טוב ואין טוב אלא תורה, ותהיה ברגע של התעלות הנפש, אז תזכיר אותי לפרעה. אבל אל תזכיר אותי לפרעה בזמנים שאתה בשפל הרוחני תחת הסטרא אחרא, רק עם ייטב לך ותהיה בזמן רוחני של התעוררות של ניצוצות הקדש שזרעתי בך פה.

אבל שור המשקים יצא מבית האסורים ולא זכר את יוסף, שקע בסטרא אחרא ובכל הטמאה של מצרים, עד שבאחד הימים הניצוצות שזרע בו יוסף התעוררו, ואז וזכר את יוסף.

וצריך לדעת יסוד גדול זה, כל עובד השם אמת

עם ישראל נמצא בגלות המרה, ובעוונות הרבים הרבה פעמים אנשים יראים ושלמים צריכים לבקש טובה ועזרה וחסד, מאנשים שמלבשים בסטרא אחרא. ואם כן, איך אפשר לבקש חסד וטובה ועזרה מאדם שמלבשת עליו הסטרא אחרא.

וזוכרים אנו בימי הזעם והצער הקשה שעברנו, והינו מתקשים בקשיה קשה זו, איך לבקש עזרה וטובה מאנשים אשר אין שם השם נקרא עליהם, ומאמינים בכוחם ובעוצם ידם.

והנה באחד הלילות, ערב פסח, שהיה לנו צער גדול לזכות לעשות את הלילה הקדוש בקדשה ובטהרה, וחשבנו ובכינו להקב"ה הרני אל דרכיך, איך לבקש מעוכרי ישראל טובה, חסד על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים. והקב"ה האיר לנו את עינינו מתוך ההפיכה והצער מדברי יוסף הצדיק.

הנה יוסף הצדיק מבקש משר המשקים (בראשית מ יד כג) "כי אם זכרתי אתך כאשר ייטב לך ועשית נא עמדי חסד והזכרתי אל פרעה והוצאתני מן הבית הזה; כי גנב גנבתי מארץ העברים וגם פה לא עשיתי מאומה כי שמו אתי בבור", "ולא זכר שור המשקים את יוסף וישכחהו". והאיר הקב"ה לנו מתוך ההפיכה יסוד עצום:

הנה הרשעים, כמה ששקועים ברע ובטמאה, יש זמנים שההשפעה של הצדיק או של ירא השם

בדור קשה זה כל טובה מרשעים אשר שקועים בשקר ובתאוה אינה שלמה, ונזק גדול טמון בה. ומוטב שב ואל תעשה, מקום ועשה. אבל כאשר מתעורר בהם הטוב שהצדיק זרע בהם, אז כבוד יהלומים מתוך הפסלת, בזוהרות רבה ילקט את השושנים, בחן בחסד וברחמים.

ועלינו לחדד בנפשנו, שהימים הולכים ונהיים אפלים באמונה ויראת השם, והטוב והרע מערבבים. וגם טובה שמבקשים מהסטרא אחרא צריכה

להיות בחכמה ובתבונה, אחרי זריעה של קדשה. ולהמתין שהטוב יפרח בלב הסטרא אחרא, ורק אחרי כן בחכמה גדולה לדעת לברר את הטוב, כי אין טובתם של רשעים שלמה.

וידע האדם, שלא היה אדם שיצא לו טוב מטובתם של רשעים. נראים כאוהבים בשעת הנאתם, ואין עומדים לו לאדם בשעת דחקו, ומהשם יתן הטוב. ע"ה יאשיהו יוסף.

אגרת ז'

פי זה יובן, יהודה ראה את טמאתם ואת רשעותם ורצה להרגם כהקרבת קרבן, אלא הקב"ה לא חפץ בזה, כי שם בארץ מצרים היה שרש גאלת עם ישראל, ומקום השעבוד שממנו יצאו לקבל את התורה הקדושה במתן תורה.

ולכן המלחמה שחשב יהודה לעשות, שתעלה כקרבן, נמנע ממנו משמים.

וזה יסוד גדול בחיים, יש זמנים שגם אם הרשע השעה משחקת לו, ומזיק ומצער ומטמא את השמנים, יש עדין שבר במצרים, שצריך להמתין לברר את הניצוצות, כפי שדוד המלך לא הרג את שמעי בן גרא ומשם יצאה אסתר המלכה.

ולכן גם כאשר האדם נלחם על יסודות חשובים, צריך להזהר לא להגרר ולהשוב שמקריב קרבן לפני הקב"ה, אלא להזהר איזה ניצוצות ואיזה שבר יש במצרים, כי החרבן שיכול האדם לעשות גדול מן התועלת.

סוף מעשה במחשבה תחלה,

ע"ה יאשיהו יוסף.

שנים רבות היה קשה לנו, התורה הקדושה אומרת: "ויגש אליו יהודה" (בראשית מד יח) איתא בילקוט (ויגש רמז קנ): רבי יהודה אומר, הגשה למלחמה.

כמו שמובא בשמואל (ב י ג) "ויגש יואב והעם אשר עמו למלחמה" רבי נחמיה אומר, אין ויגש אלא לשון קרבן שנאמר: (ויקרא ח יד) "ויגש את פר החטאת" וצריך להבין, האם יהודה נגש למלחמה או להקריב קרבן.

והנה רבותינו הקדושים זצוק"ל בארו, כאשר הגיע יהודה למצרים וראה את הטמאה וערות הארץ, וכדברי התורה כהנים (אחרי מות פח סג) שלא היתה אמה באומות העולם שהתעיבו מעשיהם יותר מן המצרים, הבין יהודה שעל פי מעשיהם צריך הוא להחריב את מצרים. וכדמובא במדרש רבה (צג ח), אמר יהודה לנפתלי לך וראה כמה שוקים במצרים, קפץ וחזר אמר לו שנים עשר. אמר יהודה לאחיו, אני אחריב מהם שלשה וטלו כל אחד ואחד אחד, ולא נשאר בהם איש, ע"כ.

והנה ידועים דברי המדרש (במדבר רבה כ"א ג) כי השופר דמן של רשעים, כאלו הקריב קרבן. ועל

אגרת ח'

לאדם יצר הרע המתחדש עליו בכל יום תמיד והוא מתגבר עליו בכל פעם מחדש, בזה גורם להרבות שמחה להקב"ה.

ולכן על האדם לדעת, שבכל פעם שמתגבר על היצר הרע ועל התאוות שלו, הוא מציאות כאכל פרי חדש ומברך שהחינו וקימנו והגיענו לזמן הזה. ועל האדם לדעת שכל מצוה היא עולם לשעצמה ולכל מצוה יש תקון בעולם לשעצמו, ואין מצוה שדומה לחברתה וכל מצוה בונה מסלות בשמים.

בענין ברכת "שהחינו" מובא בשו"ע (אוה סימן רכה סג) שרק פרי חדש המתחדש משנה לשנה מברכין עליו, אבל פרי שמצוי תמיד אין מברכין עליו, דתענוג תמידי אינו תענוג.

והנה כן הדבר בענין עבודת השם, שאם האדם מנצח את יצרו בפעם אחת ואחרי כן לא יהיה צריך עוד לעמל ולהתגבר על יצרו, אז אין בזה שמחה גדולה כל כך לפני הקב"ה, מכיון שאין שום התחדשות בעבודת השם שלו, ורק על ידי שיש

ולכן מתפללים שלוש תפלות בכל יום, וחוזרים על עצמנו אלפי שנים, כי כל תפלה היא עולם שלם שאינו דומה לעולם הקודם. וכן כל עברה ח"ו היא חרבן לעצמו, ואין עברה דומה לעברה גם אם ח"ו במעשה הוא דומה, אבל במציאות כל עברה מחריבה עולם שלם אחר, וכל התגברות על היצר הרע היא מציאות של פרי חדש שמחייב לברך עליו שהחינו.

אגרת ט'

ולכן בימים אלו שהשטן מערב הטוב והרע, ואת אשר אסרת התרתי, ואת אשר התרת אסרתי, האדם צריך לחזק את עצמו שעל כל פעם שמכניע את יצרו צריך לשמוח שמחה גדולה, כאוכל פרי חדש שמברך עליו שהחינו וקימנו. הקב"ה יזכנו לגבור על יצרנו ולעשות רצון שמים. ע"ה יאשיהו יוסף.

מתלמידי למדתי יותר מרבותי. צריך להבין איך אפשר שמהתלמיד, הרב ילמד יותר מרבו, דבר זה קשה לנו ביותר.

והנה בימים הקשים שעם ישראל עובר, מה שמחזיק בנו זה התורה הקדושה, ואבותינו ורבותינו זצוק"ל שאוחזים בתורתם, ועל ידי למוד תורתם שפתותיהם דובבות בקבר והם משפיעים ומליצי ישר עלינו בשמים.

והנה קשה, קדושי עם ישראל היו פרשים מהעולם, ואיך אפשר להשיג ולהבין ולרדת לעמק ההבנה שלהם בתורה הקדושה.

וידועה הגמרא (יומא לה) הילל מחיב עניים, רבי אלעזר בן חרסום מחיב עשירים, שאם יוכיחנו מי שלא טעם טעם חטא מעולם, יאמר בלבבו שזה אינו יודע כמה קשה לחטוא, לפרש מחטא ולשוב. אבל אם יוכיחנו מי שחטא ושב, הרי הוא יודע טבעה של תשובה ויקבל ממנו.

וזה מה שנאמר (קהלת ז ה) "טוב לשמע גערת חכם מאיש שמע שיר כסילים" ולכן אדם שחטא או עבר דברים קשים בחיים, מבין את החיים ויש לו כח להשפיע ולדבר בשפה של האדם שחוטא, מה שאין כן אדם פרוש מהעולם הזה, אך יבינו את דבריו.

הנה אפשר לבאר את הדברים על פי מה שמצאנו אצל אברהם אבינו, שהיה מוכיח את דורו על התורה והמצוות ועל אמונה בהקב"ה, והלא אברהם אבינו היה צדיק ותמים וקדוש, וכבר מובא בירושלמי (ברכות פט) שהפך את היצר הרע לטוב. אם כן, לא היה לו שום קשר לאנשי דורו. ואם כן, איך יכל אברהם אבינו להוכיח את אנשי דורו ושישמעו ויקבלו ממנו.

אלא אפשר לבאר ולומר יסוד עצום, הגמרא (יומא כח) אומרת, אלעזר עבד אברהם זקן ויושב

בישיבה היה. שנאמר (בראשית כד ב): "ויאמר אברהם אל עבדו זקן ביתו המשל בכל אשר לו" אמר רבי אלעזר שמושל בתורת רבו, הוא דמשק אלעזר שדולה ומשקה מתורת רבו לאחרים.

והנה אלעזר כיון שלא היה גדול במדרגה כמו אברהם, כן היה יכול להשפיע לכל אנשי דורו. ועל ידי שהיה דולה ומשקה מתורת רבו לאחרים, על ידי זה תורת אברהם אבינו היתה נשמעת, כי אלעזר דבר בלשון העם והיו לו מסלות ללבבם.

הנה יסוד עצום בעבודת הקדש, כאשר התלמידים לומדים את תורת רבם ומוסרים אותה הלאה לעולם, גורמים הם שהתורה של הצדיקים והפרושים שלא היה להם שום קשר לעולם הזה, מובנת ומשפיעה על הדור, וכך אפשר להוריד את כח התורה של התנאים והאמוראים, הראשונים והאחרונים וגדולי רבותינו חכמי האמת.

ולכן רבי עקיבא העביר את תורתו לרשב"י, כי להגיע לסוף דעתו של רבי עקיבא היה קשה ורשב"י למד את החברים וכך סדר הדורות, משה קבל תורה מסיני ומסרה ליהושוע ויהושוע לזקנים וכו' כל דור וכל תלמידים הורידו את ההבנה מהעמק של הרבנים לדור ולאנשים הפשוטים.

ולכן התנא אומר ומתלמידי יותר מרבותי, כי התלמידים הם אלו שמביאים את התורה של הרבנים ומביאים אותה להבנה להמון העם, ובזכותם שפתותיהם דובבות בקבר.

והנה הימים האלו, ימים אשר האמת נעדרת. ובכח יראי השם שדבוקים בצדיקים ובחסידים ובתורות הקדושות של רבותינו הקדושים, הם בגדר אלעזר עבד אברהם הדולה ומשקה, ומביאים את מעלת רבותינו הקדושים ומתלמידי יותר מרבותי.

ולכן בימים האלו חייב לדבק בתורת האמת ולהיות הצנור והקשר עם רועי ישראל, ולהיות ההשקה

והחבור. וכח התורת האלו משפיעים וישפיעו לעבר את הימים של עקבתא דמשיחא.

ע"ה יאשיהו יוסף.

אגרת י'

דבר שעשו, הביאו ראיה שהדין והצדק אתם. גם כשחטאו, מצאו דין וצדק וחק שהדין אתם, וזה הביא את ירושלים לחרבן.

כך אנשי סדום, היו רעים וחטאים והעמידו דבריהם על הדין. כל חטא ופשע שעשו, בנו משפטים וחקים שהם צודקים. ולכן עגשם של אנשי סדום היה קשה ומר, מה שאין כן בדור המבול היו בעלי תאוה, והתאוה היא הולכה אותם לכל מעשיהם הרעים. עם תאוה אפשר לעשות תשובה בסוף, עם עברות שאתה מפרש אותם על פי הדין והחק והמשפט והצדק, לזה אין תקנה.

ולכן דין שאינו בקי בגטין וקדושין, הרעה שלו קשה מדור המבול. כי דור המבול נפלו בתאוה, דין שהוא לא מבין ולא יודע, וזוכר הלכה מילדות ורמז מספר שפתח פעם, והופך את ההלכה על פי דין שנקרא דין, החרבן שגורם לעולם חמור וקשה יותר מדור המבול.

וזו היא הסכנה הקשה והחמורה של הדור, שאנשים שלא למדו ולא שמשו ובסך הכל ראו פעם כמה ספורי צדיקים קובעים הלכה ומחדירים אותה להיות זכרון יחק בספר של טעות, ותולים את הבליהם באילנות גבוהים, הנזק והחרבן שגורמים לעולם קשה ומר מדור המבול.

ובדור הזה שנביאי הבעל חזרו בגלגול, צריך זהירות ושמירה גדולה לא לפל בעצת אנשי סדום, המתירים את האסור על פי דין וחק ומשפט והלכה, ואוסרים את המותר בבוקי סריקי.

ולכן עלינו להיות נאמנים לדבר השם ולהיות ערניים, להבדיל בין הקדש לבין החול, כי מלאכו של עשו שהוא הס"מ כאשר בא להלחם עם יעקב, בתחלה נראה לו כזקן ירא שמים ואחרי כן כגוי, וכן בכל הצורות והפרצופים.

וכך הס"מ בדור מגיע לאדם בכל הצורות בכדי להחטיאו, במצוה לשמה ובעברה לשמה, ועל כל אדם להיות ערני ולברר הדברים.

ע"ה יאשיהו יוסף.

גמרא (קדושין י"ג): אמר רב יהודה אמר שמואל, כל שאינו יודע בטיב גטין וקדושין לא יהא לו עסק עמהן. אמר רבי אסי אמר רבי יוחנן, וקשין לעולם יותר מדור המבול. דכתיב: (הושע ד ג) "על כן תאבל הארץ ואמלל כל יושב בה בחית השדה ובעוף השמים וגם דגי הים יאספו".

ואלו בדור המבול כתיב: "מכל אשר בחרבה מתו" ולא דגים שבים.

והנה הקשה המהרש"א זצוק"ל (חדושי אגדות שם), דהנה מי שאינו יודע בטיב גטין וקדושין זה רק ספיקא של אשת איש. (שמא לא עשה את הגט טוב ואסורה להנשא) וקצת שוגג, ולמה יהא קשה לעולם יותר מדור המבול שחטאו בזדון בודאי אשת איש, ע"כ.

והנה אפשר לבאר על פי יסוד שבאר בעל העקדה (פרשת וירא שער כ), דהנה אנשי סדום נענשו יותר משאר חוטאי נפש, כי שאר החוטאים נלכדו ברשת התאוה ועל ידי זה חטאו, ולכן עדין יש תקוה שיחזרו בתשובה, כיון שיודעים אשר בדרך מקלקלת הולכים.

מה שאין כן אנשי סדום, הקימו להם דברים רעים ומגנים לחקים ומשפטים וקבעו בהם מסמרים בקנסות וענשים, שלא יעברו מהם לעולם. והעקר אשר שמו כל מגמתם הוא לשמור ממונם בתכלית השמירה, ולזה בחרו באותה מדה של "שלי שלי ושלק שלק" שאמרו (אבות פה י) שהיא מדת סדום. לא בתורת מדה, אלא בתורת דת ונגמסם, ע"כ.

אם כן, יובן כאשר האדם חוטא, והגורם לחטא הוא תאוה, אפשר שיבוא יום וישוב אל השם, כי בנפש שלו ברור לו שהכל תאות היצר הרע. אבל כאשר האדם בונה חקים ומשפטים ומקבע אותם ביסודות, שמה שעושה הצדק והאמת אתו, לדרך כזאת אין תקנה והדרך הזאת מובילה את האדם ואת העולם לחרבן קשה ביותר.

ולכן אמרו רבותינו, לא חרבה ירושלים אלא שהעמידו דבריהם על הדין. והפרוש הוא שכל

אגרת י"א

הבינו שהלבוש אינו הגן ואינו צנוע, אז את החגורות הלא צנועות השאירו בנתים בצד. "ויעש יהוה אלהים לאדם ולאשתו כתנות עור וילבשם" והקב"ה הכין להם בגדים צנועים.

הנה מדברים קדושים אלו לומדים למוד, איך היצר הרע נוהג עם האדם אחרי שהאדם מתדרדר וחוטא ויורד ומאבד את כל הקנינים הרוחניים והשטן נכנס בתוכו, ואז האדם מתחיל בערמה ובהאשמות כלפי שמים. אני לא אשם, אני לא חטאתי, לא פשעתי, החברים אשמים, ההורים אשמים, כלם אשמים, ויורד ומתדרדר לפרק עול מלכות שמים, ולהתדרדר בלבוש, בדבור, במעשים.

והדרך היחידה לעצור את הירידה וההתדרדרות הזאת היא אחת, לשמע את קול השם, להתקרב לתורה הקדושה, להתקרב לצדיקי אמת, ורק כך מקלפים את כל הקלפות ואת כל הערמה וכל חסר הטהרה של הנפש, ואז הקב"ה מכין לאדם מלבושים חדשים, מלבושים לנפש ואז האדם מגיע לדרגת בעל תשובה.

ולכן, כאשר האדם מרגיש שנכנס בתוך נפשו ערמה והאשמות כלפי שמיא וכלפי התורה, מיד יחפש את קול השם. וידע האדם שקול השם נשמע כל יום מהר חורב, "שובו בנים שובבים" ורק צריכים לשמע את קול השם, והקול הזה מלבש בכל צעד וצעד. לפעמים מלבש בפעיות וביסורים שאדם עובר ולפעמים מלבש בשפע ובהצלחה שהקב"ה נותן לאדם, ועל האדם רק לפקח את אזניו ולשים את לבו.

ע"ה יאשיהו יוסף.

על כל יהודי ירא השם לדעת, שמדגע שהאדם הראשון חטא ואכל מעץ הדעת, נכנס באדם הראשון ערמומיות, והטביע את הערמה הזאת בדורות הבאים.

והערמה הזאת היא לצד הטמאה ולצד הסטרא אחרא, ורק על ידי דבקות בתורה הקדושה ובצדיקים, מטהרים את הנפש מהערמה הפסולה הזאת שהיא משבשת ומקלקלת את כל הקיום התקין של העולם.

הנה מצאנו אצל אדם הראשון אחרי שאכל מעץ הדעת, "ותפקחנה עיני שניהם וידעו כי עירמם הם ויתפרו עלה תאנה ויעשו להם חגרת; וישמעו את קול יהוה אלהים מתהלך בגן לרוח היום ויתחבא האדם ואשתו וגו'; ויקרא יהוה אלהים אל האדם ויאמר לו איכה; ויאמר את קלך שמעתי בגן ואירא כי עירם אנכי ואחבא". (בראשית ג ז-י)

והנה הקשו רבותינו הקדושים זצוק"ל, דהרי אדם וחוה אחרי שאכלו מעץ הדעת עשו להם חגורות. ואם עשו להם חגורות, לא היו עוד ערומים. אם כן, למה אמרו אחר כך ואירא כי עירם אנכי ואחבא.

והנה אדם וחוה אחרי שאכלו מעץ הדעת, השטן נכנס בהם והפל התחיל להיות מלחמה פנימית של יצר הרע, וכבר חשבו במחשבה ועצה של היצר הרע. ודבר ראשון אשר עשו, מאשימים את הקב"ה ואומרים ערומים היינו, אנהנו לא אשמים.

ומה עם החגורות שעשו לעצמם, אלו היו חגורות, בגדים לא צנועים כעצת היצר הרע, ללבש לא צנוע. אך כאשר שמעו את קול השם בגן והקדושה התקרבה אליהם, והאור עליון היה קרוב אליהם,

אגרת י"ב

עולם הבא, מפני שלא קבלתם את התורה שיש בה דין. שנאמר (איוב ד כ) מבקר לערב יכתו וכו'. והנה קשה, מדוע דור המבול לא רצו לקבל את התורה.

הנה מצאנו המדרש (ספרי ברכה ב) שאומות העולם לפני מתן תורה לא רצו לקבל את התורה, וכל אמה היתה לה סבה. בני עשו לא רצו לקבל לא תרצה, ובני עמון ומואב לא רצו לקבל לא תנאף, ובני ישמעאל לא רצו לקבל לא תגנב. אבל פה על דור המבול לא נאמר מדוע ולמה לא רצו לקבל

"דרך ארץ קדמה לתורה"

האדם לפני שיושב ועמל על התורה, חייב לעבד על עצמו שתהיה לו דרך ארץ ושתהיה הכנה בנפשו להיות כלי ראוי שתשרה עליו השכינה והתורה הקדושה.

והנה יש מדרש מפחיד (שמות רבה ל י"ג): אמר רבי אחא, בקש הקב"ה לתן לדור המבול ארבעה דברים; תורה ויסודין ועבודת הקרבנות ותפלה, ולא בקשו וכו' אמר להם הקב"ה, מי גרם לכם שתאבדו מן הערב של העולם הזה ומן הבקר של

את התורה הקדושה.

והנה אפשר לבאר ולומר, מובא במדרש (רבה פא) דרך ארץ קדמה לתורה, ומובא בזקוקין דנורא, דרך ארץ הינו תורה השכלית, שמשגיחין מעצמן מדעתן בתם ובישר. וזה ההנהגה צריך להיות עוד קדם התורה ועל ידי זה יזכה לתורה עכ"ד.

והנה על האדם לדעת שלא יוכל לזכות לתורה הקדושה עד שיעשה הכנה גמורה בנפשו, שיהיה בעל דרך ארץ. וכך מובא במשנה (אבות פג ט) כל שיראת חטאו קודמת לחכמתו, חכמתו מתקמת. וכל שחכמתו קודמת ליראת חטאו, אין חכמתו מתקמת.

ועל פי יסוד זה יובן, דור המבול היו בעלי תאוה קשה ולא הסכימו לעזוב רגע אחד את התאוות השכליות שלהם ולנהג בדרך ארץ עם העולם. הקלקול של דור המבול היה עמק יותר מכל אומות העולם שהסכימו לקבל את התורה הקדושה, רק לכל אמה דבר אחד הפריע, מי גזל,

מי רצח, מי תאוה. אבל דור המבול לא הסכימו לראשית של היסודות של התורה, שדרך ארץ קדמה לתורה, וזה אשר הביא עליהם כליה.

הנה אנחנו רואים בדורות שלנו אנשים שהתאוה שלהם לפרם כל חלקה טובה מהיסודות שנקבעו בעולם, מהדורות שעברו חרבן כדור המבול ודור ההפלה, הולכים בדרךם ופורצים את היסודות שנקבעו מדורי דורות, שיש דברים שלא חוצים ולא עושים לפני שמגיעים לקבלת התורה, והם בגדר דרך ארץ קדמה לתורה.

ועלינו להזהר ולהשמר שלא יהיה לנו חלק ונחלה ולא שום ענין עם אנשים שנוהגים כדור המבול ודור ההפלה, כי גם הדרך ארץ שלהם היא דרך ארץ שלא קדמה לתורה. היא דרך ארץ שקדמה לחטא וזהו דרך ארץ להכניס בלבם בטחון ושקט נפשי להמשיך בפריקת על ובשבירת כל הכללים האנושיים.

ע"ה יאשיהו יוסף.

אגרת י"ג

אלא צריך לדעת יסוד גדול, שגם אם הפרנסה נראת בזמנים מסימים בנחת, אבל הצער וההתמודדות שעוברים על האדם מההריון ועד הגדול בנים וכו' וכו' הם מהצער הגדול שעובר האדם בחייו. זה צער עמק שאי אפשר למדד אותו לא ככאב בגוף, לא ככאב בנפש.

ולכן כל אדם צריך להזהר ולהשמר מכל משמר, ולשים את החטא של אדם וחוה מול עיניו, ולראות איך הוא נהיה חלק מתקון חטא אדם וחוה, וכך יקל עליו צער גדול בנים.

ועלינו לדעת, ככל שהדור מתדרדר ויש שקיעה עמקה בחטא אדם וחוה, כך הכאב של צער גדול בנים גדל וכל אחד בדרך שלו, ורק דבקות בהקב"ה ובעבודת השם, ממתקת את הדינים ומשפיעה רחמים מן השמים.

ע"ה יאשיהו יוסף.

הנסיגות שיש בדור שלנו בענין חנוך הבנים וצער גדול בנים קשים ביותר, וכמה שהאדם יכין את עצמו בעניני חנוך הבנים והרוחת הבנים שילכו בדרך השם בקדשה ובטהרה, בנחת, בפרנסה, בשפע, בשדוכים הגונים.

הנה התורה הקדושה אומרת: אל האשה אמר הרבה ארבה עצבונך והרנך בעצב תלדי בנים (בראשית ג טז) ומובא במדרש (רבה כ ו) תלדי, זה צער הלדה. בנים, זה צער גדול בנים. אמר רבי אלעזר ברבי שמעון, נוח לו לאדם לגדל לגיון אחד משל זיתים בגליל (שזה עבודה קשה) ולא לגדל תינוק אחד בארץ ישראל. ורש"י שם פרש, כי עבור כן קשה כל כך לגדל תינוק בארץ ישראל, מפני שבארץ ישראל מתפרנסים בצער ובדחק, ע"כ.

והנה מעשים בכל יום רואים, שעם כל הקשי מתקיימים ומתפרנסים בארץ ישראל ילדים.